

МАТЕРІАЛИ І МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ФОРМУВАННЯ
СУЧАСНОЇ НАУКИ:
МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА

ТОМ 1

М. КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ, УКРАЇНА

**29 ЖОВТНЯ
2021 РІК**

МАТЕРІАЛИ І МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ
НАУКИ: МЕТОДИКА
ТА ПРАКТИКА**

1 ТОМ

м. Кам'янець-Подільський, Україна
29 жовтня 2021 рік

Вінниця, Україна
«Європейська наукова платформа»
2021

УДК 001(08)
Ф 79

Голова оргкомітету: Кореньюк І.О.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення №791 від 28.09.2021).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії CC BY-NC 4.0 International.

Формування сучасної науки: методика та практика: матеріали I Міжнародної студентської наукової конференції (Т. 1), м. Кам'янець-Подільський, 29 жовтня, 2021 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. — 134 с.

ISBN 978-617-7991-90-7
DOI 10.36074/liga-inter-29.10.2021

ISBN 978-617-7991-94-5 (ТОМ 1)

Викладено матеріали учасників I Міжнародної мультидисциплінарної студентської наукової конференції «Формування сучасної науки: методика та практика», яка відбулася 29 жовтня 2021 року у місті Кам'янець-Подільський, Україна.

УДК 001 (08)

© Колектив учасників конференції, 2021
ISBN 978-617-7991-94-5 (ТОМ 1) © ГО «Молодіжна наукова ліга», 2021
ISBN 978-617-7991-90-7 © ГО «Європейська наукова платформа», 2021

Пустовой Сергій Віталійович, здобувач вищої освіти агрономічного факультету Херсонський державний аграрно-економічний університет, Україна

Науковий керівник: Дудченко Володимир Вікторович, д-р. екон. наук, старший науковий співробітник, професор кафедри ботаніки та захисту рослин Херсонський державний аграрно-економічний університет, Україна

ШКІДЛИВА ЕНТОМОФАУНА ПОСІВІВ СОЇ У РИСОВІЙ СІВОЗМІНІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Найкращим попередником рису у сівозмінах є соя – культура, що витримує тимчасове затоплення, поліпшує структуру ґрунту і його родючість. Водночас насичення сівозмін соєю призводить до накопичення комплексу специфічних шкідливих організмів. Посіви, що впродовж декількох років не уражувалися хворобами й не пошкоджувалися шкідниками, зараз вимагають ефективного контролю розвитку та поширення шкідливої ентомофауни [1].

Через вплив шкідливих організмів втрати врожаю зерна сої можуть сягати 30-40%. У сприятливі для свого розвитку роки шкідники здатні знищити до 90% урожаю. Найчастіше спостерігається шкода від комплексу видів комах, що з'являються у посівах одночасно. Найбільш уразливі до ентомофагів рослини у фазу проростання насіння, сходи, період закладання генеративних органів, наливу й дозрівання зерна [2, 3].

Шкодять посівам сої представники майже всіх рядів, але найбільш чисельними є прямокрилі, напівтвердокрилі, бахромчастокрилі, твердокрилі, лускокрилі, двокрилі та акариформні кліщі [4].

Визначення видового складу шкідників сої проводили в умовах рисових чеків Інституту рису НААН України. Чисельність видів визначали за даними ентомологічного косіння сачком, аналізу рослинних проб, візуального огляду рослин.

У результаті ентомологічних спостережень у 2018-2020 рр. було виявлено 20 видів шкідливих комах із семи рядів, 11 родин та один вид кліща (рис.1).

Рис. 1. Структура шкідливої ентомофауни у посівах сої

Серед фітофагів у посівах сої одні види зустрічалися впродовж усього вегетаційного періоду культури, інші – лише на певних фазах її розвитку. Основними були метелик лучний (*Pyrausta sticticalis* L.), трипс тютюновий (цибулевий) (*Thrips tabaci* Lind.), звичайний павутинний кліщ (*Tetranychus urticae* Koch.) та сонцевик будяковий (чортополохівка) (*Vanessa cardui* L.)

Кількість виявлених видів шкідників у посівах сої становила: ряд лускокрилих (Lepidoptera) – 38,0%; 22,0% – акариформні кліщі (Acariformes), бахромчастокрилі (Thysanoptera) – 17,0%, напівтвердокрилі (Hemiptera) – 10,0%, представники ряду рівнокрилі (Homoptera) – 5,0%, прямокрилі (Orthoptera) – 5,0% та 3,0% – твердокрилі (Coleoptera). Домінуючими видами в умовах рисових чеків були метелик лучний (*Pyrausta sticticalis* L.) – 15 екз./м², трипс тютюновий (цибулевий) (*Thrips tabaci* Lind.) – 50 екз./м², звичайний павутинний кліщ (*Tetranychus urticae* Koch.) – 47 екз./рослину, сонцевик будяковий (чортополохівка) (*Vanessa cardui* L.) – від 2 до 5 екз./м².

Спостереженнями за сезонною динамікою імаго сонцевика будякового (*Vanessa cardui* L.) встановлено їх кількість від 0,01 до 5 екз./м².

Чисельність особин шкідника метелика лучного (*Pyrausta sticticalis* L.) змінювалася залежно від фази росту і розвитку рослин і складала від 0,03 до 15 екз./м². Динаміка чисельності звичайного павутинного кліща (*Tetranychus urticae* Koch.) становила від 0,01 до 47 екз./рослину. Найменша чисельність трипса тютюнового (або цибулевого) (*Thrips tabaci* Lind.) була у першу декаду серпня і становила 0,02 екз./м², а найбільша – 50 екз./м².

Список використаних джерел:

1. Дудченко Т.В., Дудченко В.В., Лісовий М.М. Сучасний стан та екологічний аналіз біорізноманіття рисових агроценозів Півдня України. Агроекологічний журнал. 2010. Спеціальний випуск. С. 88-92.
2. Сидоренко Т. Найпоширеніші шкідники й хвороби сої та рекомендації щодо захисту посівів. Пропозиція. 2010. № 6. С. 88-92.
3. Малярчук М.П., Шелудько О.Д., Марковська О.Є. Захист сільськогосподарських культур від шкідливих організмів в умовах Південного Степу України. Зрошуване землеробство. 2007. Вип. 47. С. 115-119.
4. Шелудько О.Д., Марковська О.Є., Репілевський Є.В. Ефективність захисту зрошуваних посівів сої від листогризухих совок. Зрошуване землеробство. 2013. Вип. 59. С. 79–81.